

ligsløvgivningen ikke vedblivende indtog en meget betydningsfuld Plads i vor hele Retsorden. Jeg er nu selv opdragen i den Tros, og jeg har gjen-nem en mere end 30aarsig Dommeruikfomhed paa Land og i By levet mig ind i den Dverbevisning, at vor Forligsinstitution er et af Glands-punkterne i hele vor Retsorden, og jeg har derfor ikke kunnet Andet end beklage, at denne min Dverbevisning nu synes at være bygget paa et urig-tigt Grundlag. Det siges nu, at der rundt som i Udlandet og tillige fra enkelte Juristers Side her i Landet — der maa derved vist være siget til enkelte Sagfjere eller i alt Fald til Jurister fra Kjøbenhavn, hvor Forligsinstitutionen synes ikke at spille den Rolle og have den Betydning som udenfor Kjøbenhavn — har høvet sig Stemmer imod den tvungne Forligsmægling; men jeg kan dog ikke naae til den Dverbevisning, at min Anskuelse skulde være urigtig. Efter den Maade, hvorpaa Motiverne ere affattede, og efter en enkelt Yttring af den høitærede Justitsminister i hans Forelæggelsesforedrag, betragter jeg egentlig dette Lovforslags Fremkomst som en Begyndelse til den forestaaende Omdannelse af vor hele Retsorden; jeg betragter det som en Blænter, der er sendt ud for at retognoscere, om nu Sindene skulde være naaede til — for at bruge det Udtryk — Aar-hundredets Spide, naaede saa vidt, at de vare modtagelige for den Omdvæltning af vor nu bestaaende Retsorden, hvorpaa der længe er ønsket, og om det var at vente, at den danske Rigsdag skulde ville gaa ind paa en saadan Omdvæltning, uagtet der ikke i Befolkningen var yttret nogen Anskuelse eller følt nogen Trang til at komme bort fra den nuværende billige, bekvemme og betryggende Retsorden; thi dersom den danske Rigsdag til Trods for den Anskuelse, som, efter hvad der er erkjendt, virkelig er tilstede i det danske Folk, vilde gaa ind paa disse, som jeg nærmere skal paavise, gennemgribende Forandringer i Forligsløvgivningen, var der al Grund til at vente, at ogsaa den forestaaende store Retsreform, som er bebudet, vilde blive vedtagen, uagtet der, som sagt, ikke er følt nogen almindelig Trang dertil i Befolkningen. — Naar jeg har sagt, at jeg anser disse Bestemmelser med Hensyn til Forligsløvgivningen for at være meget gennemgribende, saa vil dette, tror jeg, billiges, naar man ser hen til Indholdet af de tre nævnte Paragrafer. § 2 indeholder saaledes en meget stor Begrændsning af den Kredts af Sager, med Hensyn til hvilke tvungen Forligsmægling skal finde Sted. Der-næst beder jeg lægge Mærke til den forestaaede Indskrænkning eller Ophævelse af den Forligsmægleren hidtil tillagte Myndighed til at udsætte Forligsmæglingen og til, for øvrigt indenfor snevre Grændser, at bestemme Tiden, da Forligsmæglingen maa siges at have virst sig frugtesløs og Sagen moden til at afsluttes. Endelig er der den særdeles væsentlige Bestemmelse, at det maa til-

lades Sagfjere at møde for Parterne ved Forligsmæglingen, hvilket, som bekjendt, nu ikke er tilladt undtagen i de Tilfælde, hvor Parterne bor fire Mil fra Forligsstedet. Jeg skal først nærmere omtale dette Sidste. I Motiverne an-fjeres der blandt Andet som Forsvar derfor, at Sagfjorstanden for Tiden er kommen op paa et Standpunkt af Moralitet og Hæderlighed, der er langt højere end det tidligere. Jeg skal nu paa ingen Maade lade mig lokke til at komme ind paa, hvad jeg vilde kalde en Glatis, ved at be-handle dette Spørgsmaal, hvorvidt der er større Hæderlighed eller Moralitet hos Sagfjorstanden nu end f. Ex. for 20 Aar siden. Jeg skal be-mærke, at man for 20 Aar siden ligesom nu havde Sagfjere i denne Sal og udenfor denne Sal, som ved deres Indsigt, deres Talenter og deres fuldstændig anerkjendte Hæderlighed ikke blot fastede en Glands over hele Sagfjorstanden, men ogsaa fremkaldte en stor Tillid til Sagfjorene og til den hele Retsordning. Spørgsmaalet er nu, om Antallet af saadanne Mænd er forøget i samme Grad som Tallet af Sagfjorene, og end-videre, om Sagfjorene ikke med Hensyn til Ud-vikling i Hæderlighed og Moralitet dele Skjæbne med alle andre Mennesker. Derved kommer jeg imidlertid ind paa det meget vanskelige Spørgs-maal, hvorvidt Menneskene i det Hele i de sidste 20 Aar ere gaaede frem i Hæderlighed og Moralitet; men dette Spørgsmaal skal jeg ikke i mindste Maade indlade mig paa, idet mine Kræfter ikke ere tilstrækkelige til at besvare det. Der er kun en eneste Betragtning, jeg vil gjøre gjældende an-gaaende dette Spørgsmaal, den nemlig, at det med Grund og Fjoe kan befrægtes, at det — om Forladelse, at jeg bruger denne Sammenligning — vil gaa med Sagfjorneringen omtrent som med Bærtshusholdneringen; den vil komme til at omfatte en saa stor Mængde Mennesker, at der ikke vil være tilstrækkelig Næring for dem Alle, og der vil derfor ikke være ganske Faa, om hvem man kan tænke sig, at de for at tilvende sig Næring ville lade sig friste til at bruge mindre hederlige og mindre moralske Midler. Det tror jeg at kunne sige, uden at trænte Nogen-somhelst. Men jeg behøver slet ikke i mine Be-tragtninger at tage dette Spørgsmaal om Sag-fjorstandens Moralitet og Hæderlighed med. Den Indvending, jeg navnlig har imod at tilstede Sag-fjorene at give Møde, ligger nemlig paa et ganske andet Punkt; den ligger, for at udtrykke det i Korthed, væsentlig dert, at jeg finder det ufor-eneligt med Forligsinstitutionens Væsen, at det juridiske Element bringes ind i Sagen paa det Tidspunkt, da Forligsmæglingen foretages, og ubilligt lige over for dem, der ere beskiftede til Forligsmæglerne. Det var jo i sin Tid Meningen med Forligsinstitutionen, at Parterne skulde møde personlig for en hederlig Mand og inden lukte Døre frit og uforbeholdent udtale sig om Strids-